

מגזין שכולו טוב - ינואר, 2016

עובדים, לקוחות ושותפים יקרים,

אני מבקש לפתוח את הגיליון הראשון לשנת 2016 בהתייחסות למאמר שהתפרסם לפני מספר ימים אשר ממחיש את השימוש ההולך וגובר בטכנולוגיה בתהליכי החלמה ושיקום. מאמר זה, שכותרתו:

Development of an e-supported illness management and recovery programme for consumers with severe mental illness using intervention mapping, and design of an early cluster randomized controlled trial¹

עוסק בפיתוח גרסה אלקטרונית להתערבות מבוססת הראיות "ניהול מחלה והחלמה" ומציע דרכים לבחון את היעילות של הוספה גרסה זאת להתערבות הסטנדרטית. מחקר זה מצטרף לשורה של מחקרים אשר עוסקים ביעילות הפוטנציאלית של שימוש בטכנולוגיה בתהליכי אבחון, טיפול, שיקום וכדומה ולהקמה של מחלקות באוניברסיטאות שונות העוסקות במחקר ופיתוח בתחומי ה- e-Mental Health ו- m-Mental Health (m=mobile | e=electronic). מגמה זאת מצביעה על כך כי הקפיצה האבולוציונית שהטכנולוגיה מובילה את האנושות בעשורים האחרונים אינה פוסחת על תחומי הטיפול והשיקום וכי היא טומנת בחובה הבטחה רבה לעתיד - וכי נראה שבשנת 2016 בעלי העניין השונים יעסקו רבות בתחום זה. אולם גם להבטחה זאת יש סייגים, ועל מנת להפיק את המיטב מהשימוש בטכנולוגיה אין לזנוח היבטים נוספים הקשורים לקידום תהליכי החלמה, שיקום והשתלבות חברתית של אנשים עם מוגבלות נפשית או אחרת ולפיתוח סביבה מכלילה ונגישה, כל זאת תוך התבססות על פרקטיקות אשר מבוססות על עדויות מחקריות.

¹ לקריאת המאמר המלא, היכנסו:

<http://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-016-1267-z>

בזרקור החודש של הגיליון הנוכחי, אשר מציין, בין השאר, את ההשפעה של הטכנולוגיה על תהליכי החלמה ושיקום, יוצגו שמונת המגמות המרכזיות לשנים הקרובות בתחומי השיקום התעסוקתי והחברתי בבריאות הנפש לפי תפיסתו של מר עירד אייכלר, מייסד ויו"ר קבוצת שכולו טוב. בהמשך לזרקור החודש תוכלו לקרוא את פינת החברה והפנאי אשר מציגה תקציר של מאמר חדש ורלוונטי העוסק בקשר בין אמנות ורווחה נפשית, לעיין בפינת הצנ"ש העוסקת באמונה ולהתעדכן במשרות הפתוחות בקבוצה.

אני מבקש להודות לכל הכותבים על השקעתם ולגברת שלי שוויצר, מתמחה במחלקת המחקר והפיתוח, על הסיוע בהגהה ובעריכת התכנים המופיעים בגיליון זה.

אני מקווה שתמצאו גיליון זה מועיל ומעניין.

שלכם,

ד"ר אמיר טל

מנהל מחלקת מחקר ופיתוח

קבוצת שכולו טוב

תוכן עניינים

- 5.....חדשות המחקר בשיקום בישראל ובעולם.....
- זרקור החודש: 8 מגמות עכשוויות ועתידיות בשיקום תעסוקתי והחברתי של אנשים המתמודדים עם מגבלה ותיוג נפשי מאת עירד אייכלר11
- 17.....מדור החברה והפנאי מאת ענבל בועז.....
- 19.....פינת הצנ"ש: "צרכנים נותני שירות"- בין הפרקטיקה, לתיאוריה, ובין האישי למקצועי.....
- 21.....דרושים בקבוצת שכולו טוב.....

חדשות המחקר בשיקום מישראל ומהעולם

1. אוגדן מעסיקים – תעסוקת אנשים עם מוגבלות. לאחרונה התפרסם אוגדן המרכז

את כל המידע הרלוונטי הנחוץ למעסיק בנושא העסקת עובדים עם מוגבלות. האוגדן הינו פרי עבודה מאומצת של המטה במשרד הכלכלה ביחד עם תבת – ג'וינט ישראל וכולל כלים מעשיים להעסקה לאורך מעגל חיי העובד בארגון, היבטים משפטיים בהעסקה, תועלות, מיפוי גורמים מסייעים רלוונטיים, וכן זרקור על סוגי מוגבלויות שונים בהקשר תעסוקתי. האוגדן נכתב כאמור עבור מעסיקים ומנקודת מבטם, אולם הוא יכול לשמש גם אנשים עם מוגבלות, בני משפחותיהם ואנשי מקצוע בתחום.

המדריך המלא זמין באתר האינטרנט של משרד הכלכלה והתעשייה, בקישור הבא:

<http://economy.gov.il/DisabilityEmploymentGuide>

המדריך המלא זמין גם באתר האינטרנט של הג'וינט, בקישור הבא:

<http://www2.jdc.org.il/sites/default/files/DisabilityEmploymentGuide2015.pdf>

כמו כן, באתר המטה החדש, תכנים מרכזיים ממנו מופיעים בצורה נגישה וידידותית:

<http://www.economy.gov.il/mugbalut>

2 סיכום מפגש הפורום הישראלי ללימודי מוגבלות. ב- 23.12.2015 נערך מפגש

של הפורום הישראלי ללימודי מוגבלות (The Israeli Disability Studies Network (IDSN)). עיקר פעילותו של הפורום מתקיימת באמצעות קבוצת גוגל², המונה כ-350 בעלי העניין השונים בתחום המוגבלות (אנשים עם מוגבלות, בני משפחה, אנשי אקדמיה, אנשי מקצוע, קובעי מדיניות וכו') ומטרתו לשתף במידע, ידע ובמחקר העדכני בתחום ולאפשר מקום לדיאלוג ולקידום שיתופי פעולה בין החברות והחברים בפורום. לעתים גם נערכות פגישות בין חברי הפורום. במפגש האחרון, אשר התקיים בסמינר הקיבוצים, הוצגו שתי הרצאות אשר לוו בדיון. את ההרצאה הראשונה העבירה נילי ברויאר, דוקטורנטית בתכנית ללימודי מוגבלות, אוניברסיטת אילינוי שבשיקגו בנושא הוראת לימודי מוגבלות ואת ההרצאה השנייה העבירה הד"ר ענת גרינשטיין מ-Manchester Metropolitan University. לקריאת סיכום המפגש המרתק היכנסו:

http://www.kshalem.org.il/uploads/pdf/article_5997_1453883678.pdf

3 קול קורא לגיליון מיוחד בנושא הדרכה בעבודה סוציאלית ובמקצועות העזרה

בכתב העת "חברה ורווחה" בעריכת הפרופ' חנוך ירושלמי והפרופ' אמנון לזר.
מטרת הגיליון המיוחד היא לתת במה לאנשי אקדמיה ושדה העוסקים בתחומי ההדרכה, ממגוון תחומי ידע ושיטות מחקר שונות, ולפרסם את מסקנותיהם וממצאיהם לטובת קהילת אנשי המקצוע וקובעי מדיניות. דוגמאות לנושאים בתחום זה: הקשר שבין עבודת שדה ותיאוריה, בדיקת מודלים וסגנונות הדרכה ויעילותם בהכשרת אנשי מקצוע, יחסי הדרכה, הדרכה ייחודית לשיטות התערבות ולאוכלוסיות שונות, ערכים ועקרונות מקצועיים בהדרכה, גישות חדשניות ומעודכנות להקניית כלים מקצועיים בתחומי טיפול ועזרה, הערכת ההדרכה, המודרכים

² <https://groups.google.com/forum/?hl=en#!aboutgroup/idsn>

והמדריכים ועוד. כמו כן, יתקבלו סקירות על ספרים חדשים בתחום ההדרכה. את המאמרים יש לשלוח עד 1.5.16 על פי הכללים להגשת מאמרים בכתב העת "חברה ורווחה", המפורסמים בדף הבית של כתב העת³. לקבלת פרטים נוספים ולשליחת כתבי יד ניתן ליצור קשר עם עורכי הגיליון המיוחד: פרופסור חנוך ירושלמי, החוג לבריאות הנפש קהילתית, אוניברסיטת חיפה:

hyerush1@univ.haifa.ac.il

פרופסור אמנון לזר, בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה:

lazar@research.haifa.ac.il

4. הרצאות מתוך הכנס הבין-לאומי: זכותי לחיות בקהילה ולקבל החלטות לגבי עצמי (כשרות משפטית): השקפה גלובאלית על תהליכי הרפורמה לאנשים עם

מוגבלות שכלית-התפתחותית בישראל. כנס חשוב זה, אשר התקיים במרכז התעסוקה ע"ש אלווין בחיפה, עסק במעבר של אנשים עם מוגבלות בכלל, ואנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בפרט, ממעונות לדיור בקהילה. בכנס זה הציגו חוקרים מובילים מרחבי העולם את עמדתם לגבי המגמות הגלובאליות בתחום בכלל וזיקתם לתהליכים דומים המתרחשים בארץ, בפרט. מטרת הכנס הייתה להציג את תהליכי השינוי בישראל בקונטקסט בינלאומי רחב יותר. הכנס היווה המשך לדו"ח ועדת המומחים בנושא המגורים בקהילה של אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית משנת 2011, לנסיעת גורמים בכירים במשרד הרווחה והשירותים החברתיים לאיחוד האירופי ואירלנד ולמדיניות החדשה של משרד הרווחה והשירותים החברתיים לגבי מעבר דיירים ממעונות פנימייה לדיור בקהילה.

³ <http://www.molsa.gov.il/communityinfo/magazine/pages/articlessearchpage.aspx>

לצפייה בהרצאות שהועלו לאחרונה לרשת היכנסו:

<https://youtu.be/-7CaxbbobPc> - מושב ראשון - המעבר לחיים בקהילה - סרטון 1:

<https://youtu.be/llpUBCyZzng> :2 מושב ראשון - המעבר לחיים בקהילה - סרטון

<https://youtu.be/9kDq6CMwTvo> :3 מושב ראשון - המעבר לחיים בקהילה - סרטון

מושב שני - שולחן עגול על עתידו של עקרון החיים בקהילה בישראל:

https://youtu.be/_JmBL7hhuDE

מושב שלישי : המעבר לקבלת החלטות נתמכת סרטון מס' 2:

https://www.youtube.com/watch?v=qN3XWV_c6M

מושב רביעי : שולחן עגול על עתידו שלמודל קבלת החלטות נתמכת בישראל:

<https://www.youtube.com/watch?v=UJ3UiFK6KXA>

<https://youtu.be/Yb5hnptRru4> מושב חמישי - הצעדים הבאים ודברי סיכום:

5. עולמות נפגשים סביבות מתחברות: הכנס השנתי של החטיבה השיקומית של

העובדים הסוציאליים (חומש). עמותת חומש היא אגודה מקצועית של עובדים סוציאליים העובדים בשיקום. העמותה משמשת כבית מקצועי וחברתי לחבריה ופועלת לקידום נושא השיקום בישראל. ב-14 וה-15 לחודש מרס העמותה תערוך את הכנס השנתי שלה בכפר המכביה, רמת גן. לצפייה בתכנית הכנס העשירה ולהרשמה היכנסו:

<http://www.myreg.co.il/Shikum2016/>

6. הזמנה לכנס אספאנט 2016 בנושא "מדינת הרווחה בחברה רב-תרבותית:

אתגרים למדיניות חברתית". כנס אספאנט (ESPAnet), אשר יערך ב-18 בפברואר באוניברסיטת חיפה, יציג מחקרים העוסקים במדינת הרווחה ובמדיניות חברתית בישראל ובפרספקטיבה בינלאומית משווה. הכנס הנו עשיר וכולל חוקרים מרבים ממגוון דיסציפלינות. לתכנית הכנס היכנסו: <http://bit.ly/20A1LCe> להרשמה היכנסו: <http://bit.ly/20fn0wz>

7. סקירה מקיפה על העלות הכלכלית של הדרה של אנשים עם מוגבלויות באסיה

ובפסיפיק⁴. ביבשת אסיה ובפסיפיק חיים כ-650 מיליון אנשים עם מוגבלויות. בעקבות סטיגמה, אפליה ומגוון גורמים חברתיים וכלכליים, רבים מהם חווים הדרה חברתית וחוסר נגישות בתחומי החיים המרכזיים כגון תעסוקה, השכלה ושירותי בריאות. סקירה זאת, אשר הוכנה על ידי מספר גופים באו"ם, דנה בעלויות הכלכליות הקשורות למוגבלויות, תוך התמקדות בשלשה מרכיבים מרכזיים: א. הוצאות ממשלתיות על קצבאות ושירותים לאנשים עם מוגבלויות. ב. ירידה בתפוקה בשוק העבודה בעקבות שיעורי תעסוקה נמוכים של אנשים עם מוגבלויות ושל בני משפחתם. ג. הוצאות נוספות של אנשים עם מוגבלויות ובני משפחתם כתוצאה מהמוגבלות. לקריאת ממצאי הסקירה ומסקנותיה החשובות, היכנסו:

<http://www.unescapsdd.org/files/documents/Review%20of%20the%20Economic%20Costs%20of%20Exclusion.pdf>

⁴ Review of Economic Costs of Exclusion of People with Disabilities in Asia and the Pacific

8. מוגבלות ובריאות – עובדות מרכזיות מאת ארגון הבריאות העולמי. ארגון הבריאות העולמי פרסם דו"ח חדש המסכם את הנתונים הקשורים לקשר בין מוגבלות לבריאות. להלן הממצאים המרכזיים של דו"ח קצר זה: א) יותר מביליון אנשים, כ-15% מאוכלוסיית העולם, מתמודדים עם סוג מסוים של מוגבלות. ב) בין 110 ל 190 מיליון בוגרים עם מוגבלויות מתמודדים עם קשיים משמעותיים בתפקוד בתחומי החיים העיקריים. ג) שיעור המוגבלות עולה, בין השאר, בעקבות עלייה בתוחלת החיים ועלייה בתחלואה כרונית. ד) לאנשים עם מוגבלויות יש פחות נגישות לטיפול רפואי ולכן הם חווים בעיות בריאותיות שאינן מטופלות באופן ראוי. לקריאת הדו"ח המלא היכנסו:

<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs352/en/#.Vp5O1VQV2al.facebook>

זרקור החודש: 8 מגמות עכשוויות ועתידיות בשיקום התעסוקתי והחברתי של אנשים המתמודדים עם מגבלה ותיוג נפשי

עירד אייכלר⁵

השיקום החברתי והתעסוקתי של אנשים המתמודדים עם מגבלה ותיוג נפשי (להלן: מתמודדים) עבר שינויים דרמטיים בעשורים האחרונים ונראה כי עוד אתגרים רבים עומדים בפני בעלי העניין בתחום. במאמר קצר זה, הנשען על הרצאה שהעברתי בכנס השנתי של קבוצת שכולוטוב, טוב, אסקור את המגמות שאני מזהה לשנים הבאות בתחומים אלה, תוך התייחסות לאופן שבו מגמות אלה באות לידי ביטוי בקבוצת שכולוטוב.

1. דיגיטציה

זהו סוד קטן ששעות הבהייה שלנו מול מסכים נמצאות במגמת עלייה. הרבה משעות העבודה שלנו מתקיימות מול המחשב והמובייל וכוללים שימוש במיילים, מערכות לניהול מידע, צ'אטים ועוד ועוד. ואכן, זה היה רק עניין של זמן עד שתהליכי ההחלמה והשיקום בבריאות הנפש יעזרו בטכנולוגיה המתקדמת הקיימת כיום. כך למשל, בארצות הברית ובבריטניה יצאו לשוק לאחרונה אפליקציות רבות שעוזרות לאנשים לנהל את תהליך הטיפול והשיקום או חלק ממנו⁶.

⁵ מייסד ויו"ר קבוצת שכולוטוב

⁶ ראו למשל: <http://www.psychiatryadvisor.com/top-10-mental-health-apps/slideshow/2608>
<http://www.popularmechanics.com/science/health/g775/smartphone-shrink-5-apps-to-help-your-mental-health/>
<http://www.mentalhealth.org.nz/get-help/a-z/apps-e-therapy-and-guided-self-help/>

בעזרת האפליקציות מתמודדים מדווחים על פעולות יומיומיות, יכולים לרכוש מיומנויות לניהול המחלה והחלמה שלהם, מנהלים את תכניות השיקום שלהם וכו'.⁷

גם בקבוצת שכול טוב אנו עושים שימוש בטכנולוגיה לקידום תהליכי החלמה ושיקום. כך למשל, בהיבט התעסוקתי, שימוש בטכנולוגיה הופך להיות נפוץ יותר ויותר בתחום "סיפור חוזר" ובדוכנים של "ערכותי", ואנו חותרים לשלב עוד תוכנות ואפליקציות שיסייעו למתמודדים להשתלב בצורה מיטבית לשוק הטבעי. בהיבט החברתי, התחום החברתי של הקבוצה, "יאללה- מבליים אחרת", מקדם תהליכי שיקום דרך מסך המובייל בעזרת אפליקציה ייעודית לקיום קבוצות העצמה ותמיכה. בהיבט המחקרי, מחלקת המחקר בוחנת בימים אלה שיתוף פעולה עם כתב עת שפיט בינ"ל מוביל בתחום השיקום בבריאות הנפש במטרה ליחד גיליון מיוחד לתחום של eMental Health | mMental Health, כך שנראה שהפעילות של הקבוצה בנושא זה תצבור תאוצה משמעותית בשנים הקרובות.

⁷ E-Mental Health: A Rapid Review of the Literature:

<http://ps.psychiatryonline.org/doi/abs/10.1176/appi.ps.201300009>

Mobile Technologies Among People with Serious Mental Illness: Opportunities for Future Services: <http://link.springer.com/article/10.1007/s10488-012-0424-x>

mHealth: A Mechanism to Deliver More Accessible, More Effective Mental Health Care:

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cpp.1855/abstract;jsessionid=D309137694358603592>

[A02C3C0FBEECD.f01t03?userIsAuthenticated=false&deniedAccessCustomisedMessage=](http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cpp.1855/abstract;jsessionid=D309137694358603592)

בט שבע 1 לוד, ת.ד. 185 מיקוד 7110101 טל: 08-9200050 פקס: 08-9200339 w w w . s - t o v . o r g . i l

2. התמסדות תהליכים וידע מקצועי

כל מהפכה מתחילה בשבירת מוסכמות, שינויים דרמטיים שמייצרים דרכים ושיטות חדשות לעשות דברים. גם המהפכה בבריאות הנפש התחילה בחוסר וודאות גדולה, מסגרות שיקום נפתחו ואיתן החל תהליך הלמידה. ההתחלה אפשרה ניסוי וטעייה, תעוזה ויזמות שפרצו גבולות. בשנים האחרונות אנחנו עדים להתמסדות הידע, יותר אנשי מקצוע ויותר הכשרות. כמו שפוקו כתב, עם הידע מגיעה השליטה ואתה הרצון לשמר, גם את מה שנעשה טוב וגם את מוקדי הכוח המגיעים מהידע המקצועי. לתחושתי, אנחנו חווים יותר ויותר מקרים של העדפה של נהלים, שימור פרקטיקות על פני יצירתיות ופתרונות אישיים. אני מניח שמטבע הדברים, הגדילה והצרכים האנושיים של כולנו, המגמה הזו תמשך ואף תתחזק.

אנו בקבוצת שכול טוב מנסים מצד אחד לעשות שימוש בידע הרב שנצטבר והתערבבויות היעילות שפותחו בשנים האחרונות ומצד שני מנסים לדאוג כי התמסדות הידע והפרקטיקות לא יפגעו ביכולת ובתעוזה שלנו לפתח שירותים חדשניים ויצירתיים.

3. חיבור לקהילה

שירותי השיקום בבריאות הנפש נטו בתחילת הדרך להיות שירותים סגרגטיביים וכללו מסגרות גדולות שרק מתמודדים ואנשי מקצוע בקרו בהן מדי יום. במהלך השנים האחרונות המגמה של מרכזי השיקום היא לייצר ערך לקהילה. וכך, אם בעבר מרכזי השיקום היו במקלטים ובאזורי תעשייה הרחוקים מהעין ורחוקים מהלב, היום אנחנו רואים בתי קפה, חנויות ספרים, השתלבות בפעילות במתנסים ועוד.

בקבוצת שכול טוב אנו חותרים להוביל לעשייה משמעותית ולאפשר ללקוחותינו לא רק להיות בתוך הקהילה אלא להיות **חלק** מהקהילה. כך למשל, "סיפור חוזר" ו"ערכותי" מפעילים אירועים המושכים אנשים מהקהילה למרכזי השיקום ויחד עם המתמודדים הם חווים חוויה תרבותית. לא מזמן התארחו מאור זגורי ורם אורן להרצאה בחנויות הספרים של "סיפור חוזר"

לפיתוח עסקים חברתיים ועוד, קבוצת שכול טוב חותרת לחזק את המעורבות החשובה של העולם העסקי בתחום תעסוקת אנשים עם מוגבלות.

6. גלובליות

בעידן הטכנולוגי בו הכפר הגלובלי הופך להיות נגיש יותר ויותר, שיתופי פעולה בינ"ל בתחום השיקום הנם דבר שכיח ונחוץ. שיתוף הידע ויצירת שיתופי פעולה בין ארגונים ופרטים ברחבי העולם מובילים לפיתוח ויישום התערבויות שיקומיות מוצלחות ויעילות יותר ויוצרים מציאות בה ידע עדכני זורם בין בעלי עניין שונים מכל רחבי הגלובוס באופן תמידי.

בקבוצת שכול טוב, למשל, סיור של מספר עובדים במכון לשיקום פסיכיאטרי בבוסטון הוביל לשיתוף פעולה מחקרי ולייבוא ההתערבות "מיומנויות קוגניטיביות לעבודה" (Cognitive Skills for Work) אשר פותחה ונחקרה שנים רבות על ידי הפרופסורים סוזן מקגורק וקים מיוזר מאוניברסיטת בוסטון. תהליך זה כלל את תרגום והתאמת חומרי ההתערבות על ידי מחלקת המחקר והפיתוח של קבוצת שכול טוב, עריכת פיילוט בקרב מספר לקוחות בקבוצה, שיתוף פעולה עם בית הספר הארצי לשיקום, שילוב והחלמה בכריאות הנפש בקריה האקדמית אונו, אשר מכשיר את משתתפי קורס התעסוקה בבית הספר להעביר את ההתערבות ועם מכון המחקר למקצועות הבריאות בקריה האקדמית אונו אשר שותף להגשת הצעות מחקר לבחינת יעילות ההתערבות בהקשר הישראלי. בנוסף לכך, מחלקת המחקר והפיתוח בקבוצה משתפת פעולה עם חוקרים נוספים בארצות הברית ובמדינות נוספות וכן עם מזכירות אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות היושבת במטה האו"ם בניו-יורק. שיתופי הפעולה הנ"ל, ועוד רבים וטובים שיגיעו בעקבותיהם, לא היו מתאפשרים ללא השילוב של הגלובליות בשיקום בכלל והפריצה הטכנולוגית של העשורים האחרונים, בפרט.

7. עסקים חברתיים

עסק חברתי הוא התאגדות שמטרתה לטפל או לקדם נושא חברתי או סביבתי תוך שימוש בכלים ושיטות ניהול עסקיות והוא מכוון לשורת רווח כפולה, כלכלית וחברתית-סביבתית, כאשר מטרתו הראשונה היא קידום המטרה החברתית, ולאחריה השאת רווחים. באופן לא מפתיע, הקמת יצירת עסקים חברתיים בעולם השיקום תופסת תאוצה בשנים האחרונות. בקבוצת שכולוב טוב התחלנו בקידום עסקים חברתיים כחלק מהעשייה השוטפת שלנו. כך למשל, תחום "כלב טוב", מיזם מבית שכולוב טוב שמכשיר ומלווה אנשים המתמודדים עם מגבלות נפשיות לתפקיד Dog Walker הנו עסק חברתי אשר מאפשר למתמודדים לעסוק בתחום שהם אוהבים בתנאי שכר של השוק החופשי.

8. שירות על ידי מתמודדים

אחד הדברים המאתגרים בתרבות הישראלית הוא היחס שלנו כחברה למסד. לתחושת יונה דיכוטומיה בין נותני השירותים לבין מקבלי השירותים. לכן, יש מעט מדי יוזמות מקומיות של שירות המופעל על ידי מתמודדים, הס מלהזכיר מתמודדים כספקי שירות. המעורבות של צרכני השירות בעיצוב השירותים, מדידתם, התאמתם לצרכים אינה מספקת, לדעתי, וגם הפרקטיקות היומיומיות משקפות את המצב: תכניות שיקום מוגשות למשרד הבריאות על ידי ספקי השירות ולא על ידי המתמודדים עצמם, היכולת של המתמודדים להשוות שירותים ולהתנייד נמוכה וכו'. לכן, לדעתי, האתגר שלנו בשנים הקרובות, בקבוצת שכולוב טוב ובכלל בתחום השיקום, יהיה לשנות את המצב הזה מבסיסו. עלינו, ספקי השירות, לוותר מבחירה על הכוח שניתן בידינו ולאפשר לכוחות של מתמודדים לקחת את השליטה על השירותים, על היום יום, על עיצוב חווית השירות, על התמיכות, להשתתף בדיאלוג המקצועי ובשיח היום יומי. זהו אכן מהלך לא טבעי, אנשים לא נוטים לוותר על כוח אך זוהי מחויבות מוסרית. זהו צו השעה. זו הדרך שלנו לממש את אחריותנו הציבורית.

מדור החברה והפנאי – בין תיאוריה לפרקטיקה

ענבל בועז⁸

במהלך שנת 2015 שמחנו לארח במדור זה מתמודדים אשר תיארו את חוויותיהם בהקשר לפיתוח חיי חברה ופנאי מספקים, חוקרים אשר סיפרו על עבודתם המחקרית בתחום זה ואנשי מקצוע אשר תיארו את העבודה בשטח. בשנת 2016 נמשיך לספק לכם מידע עדכני ורלוונטי בתחום ונשמח לקבל רעיונות לנושאים שעשויים לעניין אתכם. את הגיליון הראשון לשנה זאת אפתח בתקציר של מאמר שפורסם בחודש האחרון אשר עוסק בקשר שבין פעילות אמנותית ורווחה נפשית.

מה בין אמנות להחלמה ושיקום בבריאות הנפש?

בשנים האחרונות ניתן להבחין כי מרבית השירותים החברתיים בשיקום בבריאות הנפש שמים דגש לאורך הזמן על פעילויות המשלבות אמנות. כך למשל, לאחרונה הוקמו תכניות רבות קמו אשר משלבות השתתפות באמנות פלסטית, שירה, נגינה, תיאטרון, ציור, הלחנה ועוד. מן הספרות המקצועית עולה כי ישנה השפעה חיובית של פעילות אמנותית טיפול על תהליכי החלמה ושיקום של מתמודדים. לדוגמא, נמצא כי טיפול בהבעה ויצירה מקדם החלמה ומפחית תחושות של דחק, חרדה ודיכאון וכן משפר את הדימוי העצמי ומחזק את תחושת התקווה. עם זאת, מחקרים מעטים בדקו את הקשר בין שביעות רצון מהחיים לבין השתתפות בפעילות אמנותית לא כטיפול, אלא כהנאה, בידור או תחביב. למעשה, השתתפות בפעילות אמנותית

⁸ מנהלת שיקום תחומית, תחום חברתי, קבוצת שכול טוב
 בת שבע 1 לוד, ת.ד. 185 מיקוד 7110101 טל: 08-9200050 פקס: 08-9200339 www.s-tov.org.il

יכולה להיות גם אקטיבית (למשל, ליצור באמנות פלסטית) וגם פסיבית (למשל, להקשיב לקונצרט).

The art of being mentally healthy: a study to quantify the relationship between recreational arts engagement and mental well-being in the general population

מאמר חדש שהתפרסם לפני שבועיים שכותרתו: The art of being mentally healthy: a study to quantify the relationship between recreational arts engagement and mental well-being in the general population

ובו נחקר הקשר בין תחושת הרווחה הנפשית לסך כל השעות של ההשתתפות בפעילות אמנותית ב-12 החודשים האחרונים. ממצאי המחקר עלה, כי אנשים שהשתתפו בפעילות אמנותית (שעתיים בשבוע או יותר), הציגו מדדים גבוהים יותר של תחושת רווחה נפשית בהשוואה למשתתפים שאינם לקחו חלק בפעילויות אלה. בנוסף, נמצא כי השתתפות בפעילות אמנותית התקשרה לשיפור במדדי בריאות, לעתים אף יותר, מפעילות גופנית. מתוצאות אלה החוקרים הסיקו כי 100 שעות או יותר בשנה של השתתפות בפעילות אמנותית עשויות לשפר את הרווחה נפשית באוכלוסייה הכללית בכלל ובקרב מתמודדים בבריאות הנפש בפרט. בנוסף, הם המליצו לקובעי המדיניות להעלות את המודעות להשתתפות בפעילות אמנותית כשם שהם פועלים לקידום הפעילות הגופנית לבריאות טובה בקרב האוכלוסייה.

פרטי המאמר לציטוט:

Davies, C., Knuiman, M., & Rosenberg, M. (2016). The art of being mentally healthy: a study to quantify the relationship between recreational arts engagement and mental well-being in the general population. BMC public health, 16(1), 1.

לקריאת המאמר המלא היכנסו: [/http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4702355](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4702355)

פינת הצנ"ש: "צרכנים נותני שירות" - בין הפרקטיקה, לתיאוריה, ובין האישי למקצועי

האמונה בחיי

חגית⁹

הייתי במשבר מתמשך תקופה ארוכה מחיי. לא ראיתי שום אור בשום מנהרה, לא הבנתי ולא ראיתי שום דרך לקום על הרגליים, להמשיך לחיות.

החלטתי בצעד מאומץ לשתף את המתאמת טיפול שלי במה שקרה לי, שבעקבותיו נפלתי כל כך חזק וכל כך עמוק. התחלנו ביחד כלי התערבות של הפחתה לסטיגמה עצמית, למדתי המון, זה כל כך דיבר אלי והרגשתי שאני מתעוררת. בזכות התהליך הזה החל להתגבש בי הרצון לעזור, לתת מעצמי למען... לנסות אולי לעבוד כחונכת.

בשנה האחרונה הצלחתי להפסיק לעשן לגמרי אחרי 15 שנים בהן עישנתי קופסא ליום. בחצי שנה רזיתי 16 ק"ג בכוחות עצמי. גיליתי כוחות שיש בי שלא הייתי מודעת אליהם קודם. הבנתי שיש לי כוח רצון מאוד חזק, כוח רצון שמלווה אותי בשיקום שלי ובחיים שלי. הייתי בבור גדול ושחור ובחרתי לקום ממנו, בחרתי לחיות את החיים.

⁹ לקוחה בתכנית "צרכנים נותני שירות"

ראיתי והבנתי שאני מצליחה לעזור לאנשים שמסביבי, אנשים שגרו איתי בדירה, הצלחתי לדרבן אותם לעשות דברים שקשה להם, הצלחתי לא לוותר עבורם, ואני מצדי הרגשתי סיפוק בכל פעם מחדש, גם אם העזרה הייתה קטנה וגם אם העזרה הייתה גדולה. התגלגלתי בכל מיני מקומות עבודה גם שיקומיים וגם בשוק החופשי אבל הרגשתי שאני לא "מוצאת" את עצמי בשום עבודה. עבדתי בסיפור חוזר המון זמן היה לי טוב שם, אבל החלום שלי היה עוד אי שם, החלום שלי היה להיות חונכת.

החלטתי לא לוותר על החלום שלי וגם פה הייתי צריכה להילחם! חיכיתי זמן ארוך מאוד ולבסוף קיבלתי אישור לליווי של התכנית "צרכנים נותני שירות". ההתחלה הייתה מאוד קשה, מלאה במכשולים ורגעים ארוכים של ייאוש. אבל גם פה לא ויתרתי! היו רגעים שנשברתי וחשבתי שאולי אני באמת לא מתאימה לתפקיד, אבל בנחישות, התמדה, אמונה ותקווה המשכתי. הרבה אנשים עזרו לי במהלך הדרך, עיקר העזרה הייתה באמונה המאוד גדולה שהם הראו לי. היום אני כבר חונכת 4 מתמודדים והחלום התגשם. אני מביאה את ההצלחות שלי ואת הדרך שאני מקיימת בחיי האישיים לידי ביטוי בעבודה עם אותם אנשים. אני מבינה אותם, את המקומות שהם נמצאים בהם מתוך הניסיון שלי, מתוך תקופות שונות בחיי, תקופות טובות ותקופות פחות. אני מאוד רוצה שיצליחו להתפתח כל אחד בכיוון שאליו הוא מכוון, שאותו הוא חולם. לעזור להם להגשים את החלומות הללו, להיות עצמאיים ומלאי משמעות. להיות עבורם, האדם שהיה שם בשבילי שעדיין פה בשבילי.

המוטו שאיתו אני הולכת, הוא להמשיך, כל הזמן להמשיך הלאה, להאמין שהכול אפשרי, שגם אם יש מכשול, אז יש את הדרך לעבור אותו. במילה אחת: **אמונה**.

דרושים לקבוצת שכולו טוב

****את הקו"ח עבור כל המשרות נא להעביר ל- jobs@s-tov.org.il ולציין את כותרת המשרה****

מנהל/ות שיקום למפעל המשלב "קורינט" בכאר שבע, למשרה מלאה:

במסגרת התפקיד: בניית תכניות שיקום וליווי מתמודדים הנמצאים בתהליך השיקום התעסוקתי, הובלת תהליכי השיקום באזור והעברת סדנאות.

דרישות: בוגר/ת תואר ראשון או שני בעבודה סוציאלית או ריפוי בעיסוק או בריאות נפש קהילתית - חובה. ניסיון בעבודה בשיקום בתחום בריאות הנפש - חובה. תקשורת בינאישית טובה ויחסי אנוש מצוינים.

אחראי/ת לחנות סיפור חוזר באשקלון, משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: אחריות תפעולית שוטפת של החנות, אחריות על תהליכי מכירה ועמידה ביעדים, ליווי תהליכי התעסוקה של המשתקמים. התפקיד מיועד לבעלי/ות ניסיון או הכשרה במקצועות הבריאות בלבד!

דרישות: בוגר/ת תואר ראשון או שני בעבודה סוציאלית או ריפוי בעיסוק או בריאות נפש קהילתית - חובה -! ניסיון בעבודה בשיקום בתחום בריאות הנפש. יכולת ביצוע מס' פעולות במקביל. יחסי אנוש מצוינים. אהבת ספרים.

****התפקיד בהיקף משרה מלאה.**

בת שבע 1 לוד, ת.ד. 185 מיקוד 7110101 טל: 08-9200050 פקס: 08-9200339 www.s-tov.org.il

אחראי/ת לחנות סיפור חוזר בתל אביב, משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: אחריות תפעולית שוטפת של החנות, אחריות על תהליכי מכירה ועמידה ביעדים, ליווי תהליכי התעסוקה של המשתקמים.

דרישות: תואר ראשון רלוונטי – יתרון. יכולת ביצוע מס' פעולות במקביל. יחסי אנוש מצוינים. אהבת ספרים.

**התפקיד בהיקף משרה מלאה.

רכז/ות השמה לאזורים שונים בארץ:

במסגרת התפקיד: ליווי מתמודדים הנמצאים בתהליך שיקום תעסוקתי, איתור ויצירת קשר עם מעסיקים פוטנציאליים, שימור קשרי מעסיקים וליווי המתמודדים בהשתלבות בשוק העבודה החופשי. **דרישות:** ניסיון והכרות עם עולם שיקום בריאות הנפש-יתרון, יחסי אנוש מעולים, יכולת לעבודה עצמאית בשטח, שליטה מלאה בתוכנות אופיס, יכולת ארגון טובה, בעלת רכב- חובה

1. **רכז/ת השמה לסיפור חוזר**

אזור ירושלים – 50% משרה

2. **רכז/ת השמה למפעלים**

מפעל לוד – 50% משרה

מפעל נתניה – 50% משרה

3. **רכז/ת השמה לערכותי**

חדרה-נתניה – 50% משרה

מלווה קבוצות עבודה לראש"צ – 60% משרה:

במסגרת התפקיד: ליווי המשתקמים בקבוצה מעברית בתהליכי העבודה השונים בתחום הייצור. התפקיד בהיקף 60% משרה באזור ראש"צ (בין השעות 08:30-14:00).

דרישות: תקשורת בינאישית טובה, יחסי אנוש מצוינים, ניסיון בעבודה עם בעלי צרכים מיוחדים – יתרון, מגורים באזור ראש"צ.

אחראית תפעול למפעלי paper work לוד – משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: ניהול תהליכי תפעול של רצפת הייצור, רכש, לוגיסטיקה, אחזקה. העבודה הינה עבודה עם אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים וכוללת ליווי תהליכי העבודה וקידום התעסוקתי.

דרישות: ניסיון תפעולי מוכח בחברה יצרנית/תעשייתית, ניסיון ניהולי של צוות עובדים ועבודה למול ספקים וגורמי מטה, יחסי אנוש מצוינים, שליטה מלאה ביישומי האופיס, מגורים באזור לוד.

אחראית תפעול ומכירות לערוכתי – אזור השרון, משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: ניהול צוות עובדים, הנעה ליעדים, ניהול מלאי, כספים ושיווק. התפקיד הינו תפקיד שטח באזור השרון (כפ"ס, רעננה, פ"ת והוד השרון) וכולל ניהול תפעולי במספר מוקדי מכירות באזור.

דרישות: ניסיון בניהול צוות והנעה ליעדים – חובה. בעל/ת רכב – חובה! נכונות לעבודת שטח – חובה. ראייה מערכתית, יכולת ארגון וניהול זמן, יחסי אנוש טובים.

רכזת אדמיניסטרטיבי/ת למשרדי ההנהלה, 50% משרה:

במסגרת התפקיד: ריכוז והפקת נתונים באקסל, דוחות ומעקבים, עבודה מול ממשקים חיצוניים. התפקיד בהיקף 50% משרה, ימים א-ה בשעות 08:30-13:00.

דרישות: ניסיון אדמיניסטרטיבי קודם – חובה. שליטה מלאה על יישומי אופיס, לרבות אקסל. נכונות לחצי משרה והתחייבות לאורך זמן. יחסי אנוש טובים, תקתקנות, ארגון וסדר.

אחראית פיתוח מגוון מוצרים, משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: איתור מעצבים וספקי מוצרים חדשים, זיהוי טרנדים, בחירת קולקציית מוצרים והתאמה לדרישות הלקוח.

דרישות: ניסיון/זיקה לתחום העיצוב/אסתטיקה. רקע בתחום השיווק. יוזמה אישית, דינאמיות וראש גדול. יכולת עבודה מול ממשקים רבים, יכולת עבודה עצמאית ובצוות. נכונות לעבודת שטח. בעלת/רכב – חובה.

מנהלת/כספים, משרה מלאה:

במסגרת התפקיד: ניהול מערך הכספים והתקציבים של הקבוצה, ניהול תקציבי הארגון, הובלת מהלכים של התייעלות כלכלית, ניתוח כדאיות ועוד. התפקיד בהיקף משרה מלאה במשרדי ההנהלה בלוד.

דרישות: בוגרת/מנהל עסקים / תעשייה וניהול / כלכלה / רו"ח. ניסיון מוכח בניהול תקציבים ומערך כספים בארגון מבוגר/רב תחומי. ניסיון בניהול מקצועי של מערכת שחר. יכולת אנליטית גבוהה וחשיבה עסקית. ראייה מערכתית ויכולת הובלת תהליכים חוצי ארגון. יחסי אנוש מצויינים.

רכזים/ות חברתיים/ות "מבלים פלוס" לאזורים שונים בארץ:

במסגרת התפקיד: ליווי המשתקמים לפני ובזמן פעילויות, בניית תכניות שיקום, הנחיית קבוצה, ליווי פעילויות ואירועים חברתיים, חשיפה למסגרות בריאות הנפש באיזורים:

* **ראשון-רחובות** – 50% משרה

* **גליל מערבי (עכו-קרית-נהריה)** – 50%

* **טבריה** – 50% משרה

***התפקידים בהיקף משרה חלקית – עם אפשרות להגדלת היקף המשרה בעתיד.**

דרישות: בעלת/רכב – חובה, תואר ראשון במקצועות בריאות/טיפול באומנויות/בריאות הנפש קהילתית - חובה. ניסיון בתחום השיקום/עבודה עם אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים – יתרון, תקשורת בינאישית מעולה, דינמיות, יכולת שיווק ויוזמה. מגורים באזור הפעילות הרלוונטי.

רכזים/ות חברתיים/ות "יאללה מבליים אחרת" לאזורים שונים בארץ:

במסגרת התפקיד: הפקת פעילויות ואירועים חברתיים, שיווק למסגרות הרלוונטיות וליווי המשתקמים לפני ובזמן הפעילויות. באזורים:

* **אשדוד** – 50% משרה

* **טבריה** – 50% משרה

*התפקידים בהיקף משרה חלקית – עם אפשרות להגדלת היקף המשרה בעתיד.

דרישות: בעל/ת רכב – יתרון, הכרות טובה עם עולם התרבות, הפנאי והבילוי באזור הפעילות הרלוונטי. תואר ראשון במדעי החברה – יתרון, ניסיון בתחום השיקום/עבודה עם אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים – יתרון, תקשורת בינאישית מעולה, דינאמיות, יכולת שיווק ויוזמה. מגורים באזור הרלוונטי.

אני מבקש להזכיר לכם/ן לבקר בערוץ האקדמי של הקבוצה בכתובת:

https://www.youtube.com/channel/UCQAt5zLmesz3v_zUA2MB5Bg/feed

בעלי עניין המבקשים ללמוד על פעילות קבוצת "שכולו טוב" מוזמנים לבקר באתר שלנו:

www.mat.co.il/nYg

וכן בערך הוויקיפדיה של הקבוצה:

www.mat.co.il/8MZ

בנוסף, אתם/ן מוזמנים לפנות אליי בכל שאלה/הצעה/רעיון לשיתוף פעולה:

research@s-tov.org.il